

Ilmalugude ähvardavad pealkirjad

Autor

Ain Kallis

Kurelaste laager. Noored kured on kambakesi niitudel iseseisvat elu õppimas. Nagu lastekarjale tavaline, tehakse kõike üheskoos.

Möödunud laupäeval ehmatasin kõvasti, kui nägin SL Õhtulehe esiküljel kirja: «Ain Kallis: kliima võib minna külmemaks, järgmise jääaja poole».

Tuttavad nentisid, et õnneks oli trükitud «võib», muidu erineks intervjuuks olnud teema käsitus ametlikust suunast liiga palju.

Ega tegelikult jääaja tulekust eriti juttu polnudki, korra sai vaid mainitud, et tulevikus on võimalik ka jahenemine. Kliimaga on juba selline lugu, et ta on pidevas muutumises – ole ainult inimene ja arva ära, kuhupoole soojakraanid keeratakse.

See aga, millest rääkida tahtsin, on leheneegrite (poliitiliselt korrektsemalt – trükimustade) stiil, mis sageli hirmutab intervjueritavaid.

Tavaliselt tahetakse kommentaare välja pigistada teadlastelt, kes on ju «kahvatud kiilaspäised valges kitlis mehed, kes kogeldes loevad oma jutu kaamera ees paberitükilt maha ning kaovad kergendustundega tagasi armsasse laborisse». Nii kirjeldab selliseid olukordi professor Ann Anderson-Sellers.

Oma artiklis ajakirjas Climate Change kirjeldab too daam, kuidas kümmekond aastat tagasi edastati Austraalia ajalehtedes ilmateenistuse pressiteadet sellest, mis võib juhtuda tulevikus troopiliste tormidega. Ennustati tsüklonite intensiivsuse mõningast kasvu, peavalu kindlustuskompaniidele jne. Kaunis tagasihoidlikus toonis.

Paar päeva hiljem olid lehtedes suured pealkirjad, nagu: «Supertsüklonid on horisondil, ütlevad teadlased!», «Soojenemine toob kaasa tsükloniohu!», «Kindlustus vajab fakte». Too viimane olevat muide olnud kõige korrektsem pealkiri.

Kuidas on lood meil? Otsisin internetist kliimamuutustega seotud artiklite pealkirju ja sain säärase tulemi: «Inimkonda ähvardab väljasuremine!», «Soojenev kliima ähvardab jäävaba Arktikaga!», «Kliima soojenemine ähvardab turismi», «Euroopat ähvardab jääaeg!», «Kliima soojenemine ähvardab jääkarusid!» jne.

Ähvardused mõjuvad. Tegelikult võiks ühe loo pealkiri olla kui kübar elatanud daamile – tagasihoidlik, kuid ühtlasi peegeldama sisu. Aga pealkiri peab lugema kutsuma.

Sada seitse aastat tagasi kurtsid Postimehe lugejad, et «Tallinna lehed Ahvrika sündmustest põnevamalt pajatavad». Toimetus lohutas: «Ega ajaleht või sellepärast tõsiste teadete juurest üsna kõrvale astuda, et mõnede lugejate ergud sel sihil laste viisi kõiksuguseid muinasjuttusid taga ajavad. Ajalehel on kõrgemad kohused kui «nervide triikimine»».

Mis tuleb?

Tahaks isegi kangesti teada. Enamik mudeleist näitab vihmaste ilmade jätkumist, õnneks satub vahele ka selgemaid silmapilke.

Üks kauge agentuur arvab aga, et järgmisel nädalal läheb kole palavaks, pakutakse isegi 33 kuumakraadi! Nii palju ei tahaks küll uskuda. Aga mine sa tea – näiteks Hollandis, kus praegu viibin, on kohalik ilmataat mänginud sünoptikuile järjest paar vingerpussi.

Suurte vihmasadude taustal tundub uskumatu, et kirde- ja kagunurga metsades püsib keskmine tuleoht!

Ehk täitub pikaajaline prognoos ja kuu teisel poolel ilmad paranevad. Loodame!